

Фондация “ВсякоДете”
/Приемник на ЕДТ и ХДФВ/

***Информация за работата по Хасковски проект "Деца и семейства"
до началото на 2000 година***

На 9 юни 1998г. в гр. Хасково се постави началото на проект “ Деца и семейства” с подписването на тристранно споразумение между Европейски Детски Тръст, Община Хасково и Общинска служба за социално подпомагане.

Европейски Детски Тръст е неправителствена организация от Великобритания с център гр.Лондон, която работи в сферата на грижи за децата и чиято цел е развиването на услуги за деца, които да посрещнат нуждата им от семейна среда. Организацията работи в централна и източна Европа, като основна черта на нейния подход е работата в пълно партньорство с местните власти.

Целта на проекта е да увеличи капацитета на социалната работа на местно ниво, с цел да се развият разнообразни услуги за нуждаещите се деца и семейства. Първите няколко месеца след подписването на споразумението бяха подготвителен етап, по времето на който съвместно бе избран екип от социални работници и ръководител на този екип, след което бе проведен интензивен курс на обучение от британски Специалист, предоставен от Европейски Детски Тръст.

Оперативната работа на екипа по проекта започна в средата на 1999г. с първите контакти с децата и техните родители.

Социалните услуги, които проект "Деца и семейства" развива предоставят алтернативни форми на обгрижване на деца на настаняването или престой в социален дом. Тези услуги визират процес от социалната реалност в България – невъзможността на семейство да обгрижва детето си, което води до неговата институционализация в заведение за грижи с нежелани индивидуални и социални последици.

Като алтернатива проект “Деца и семейства” развива нови социални услуги, фокусирани върху:

Превенция – липса или снижена способност на семейство да отглежда детето си;

Рестаурация – деинституционализация на дете и връщането му в биологичното му семейство;

Приемни грижи – отглеждане на дете в семейна среда, когато това е невъзможно в неговото собствено семейство.

Превенция – услуга, която се предоставя на семейства, за чието дете съществува риск от настаняване в социален дом. В Хасково социалните заведения, в които родителите могат да настанят своите деца, са Дом “Майка и дете”, ДДПВ “Надежда” и ДДЮ “Асен Златаров”. Заявка за ползване на услугата може да направи всяко лице или институция с отношение към обгрижването и развитието на детето. Най-често това са участъковите педиатри, персонала на Детско отделение, ОССП, НПО. Често заявката се получава от самото семейство на детето, което вече е търсило съдействието на някои социални институции за подпомагане в обгрижването на детето. С развитието на все повече социални институции за подпомагане в обгрижването на детето. С развитието на

Фондация “ВсякоДеце”
/Приемник на ЕДТ и ХДФВ/

проекта все повече граждани и инстанции заявяват тази услуга с яснота за същността ѝ и невъзможност да я получат другаде.

След поемане на заявка, социалните работници по проекта извършват оценяване – специфичен процес на анализ на ситуацията около семейството и детето във всички аспекти на тяхното функциониране. В този етап от работата водещо значение имат знанията и уменията на социалния работник, за да се разкрият всички, а не само привидните причини, водещи до постъпки за настаняването на детето в заведение за грижи. Това е основна цел на оценяването при превенция – достигането до специфичния механизъм, по който семейството губи възможността си да обгрижва своето дете. Разбирането на конкретния за всеки случай механизъм е основа за последващата съвместна работа на социалния работник със семейството. Тя се отразява в План за действие.

Според Плана за действие се предоставя необходимата подкрепа на семейството на детето, за да възстанови или развие способност за безопасна грижа за него. Подкрепата включва индивидуална работа с членовете на семейството според спецификата на случая, а също и финансова и материална подкрепа. По този начин социалния работник и проекта предоставят необходимите условия на семейството за справяне с кризата, за да се достигне до момент на социална зрелост и възможност за грижа в семейството. Практиката налага подкрепата да бъде деликатно дозирана, за да не поощрява зависимостта на семейството, а да активизира неговите ресурси. Ангажирането на членовете на семейството за работа по собствените му проблеми, чрез договориране на задачи, е задължително условие на този етап на услугата.

В момента в Хасково тази услуга ползват 12 семейства за 20 деца. Нито едно от децата, чиито семейства ползват услугата, не е постъпило в дом. Екипът успешно се справи и с три пренатални превенции. Още 10 деца ползват тази услуга – от семейства с реставрирани деца, където налице беше риск от настаняване и на друго дете от същото семейство в дом.

Интензивната работа по развитието на услугата в първоначалния етап наложи на екипа по проекта да разработи скала на косвения и директен риск за настаняване на дете в заведение за грижа. В края на 1999г. разработихме модел на превенцията, който рамкира параметрите на услугата, ограничава нейните етапи и обема работа за всеки от тях.

Реставрация – услуга, предназначена за деца, които са настанени за институционална грижа. Услугата е насочена към развитието на способността на биологичното семейство да обгрижва безопасно детето си, след като то бъде реинтегрирано в него. В Хасково тази услуга се развива за деца от ДДПВ”Надежда” и ДДЮ”Асен Златаров”. Ползват я 9 семейства и досега са извършени 14 реални реставрации – 6 на деца от ДДЮ и 8 на деца от ДДПВ. Случаите на реставрация в Хасково са на деца, които са били на споделена грижа между дома и семейството си. Реставрацията може да стане и в разширеното семейство, но такъв случай в Хасково нямаме.

Фондация “ВсякоДете”
/Приемник на ЕДТ и ХДФВ/

С развитието на нашата практика, при оценяването при реставрация, като възлов момент определяме реалното желание и способност на родителя да живее с детето си и да му осигурява ежедневна безопасна грижа. При някои от случаите се налага специфично оценяване на родителските способности и умения. То се извършва от други професионалисти. Такова оценяване за проекта извършва д-р Петрова - психиатър, детски психиатър и фамилен психотерапевт.

След приключване на оценяването се изготвя план на необходимите действия за подготовка на детето и семейството за съвместен живот. В изготвянето и реализацията му, освен различни професионалисти, активно се включват и членовете на семейството при конкретизиране на собствените си задачи. Когато е изпълнен плана за действие се извършва самия акт на връщане на детето от социалния дом в семейството.

За всеки от случаите на реставрация се провежда планираща среща с всички професионалисти, имащи отношение към развитието на детето, и се планира професионалния ангажимент на всяка инстанция в подкрепата на семейството за неговото социално израстване и функциониране. Опитът ни показва, че успехът на реставрацията е немислим без включването на колеги от системите на здравеопазване, образование, Бюро по труда, Младежки дом и др. По много случаи на реставрация и превенция в Хасково работим съвместно с детските клинични и поликлинични отделения. Партньорството на техните завеждащи – д-р Паунов и д-р Кусев, както и на целия персонал, осигурява трайност на ефектите от извършената работа със семействата.

В момента се обработва опита от извършените в Хасково реставрации за да се рамкира модела на услугата.

Приемни грижи – за деца, за които биологичното семейство не е в състояние да полага грижи се предоставя грижа в семейна среда, като алтернатива на институционална грижа.

В Хасково на този етап е подготвен пакет от формуляри, свързани с различните етапи на приемните грижи – от подбора на кандидатите за приемни родители, обучението им, напасване на настаняване / избор на подходящите приемници за приемното дете /, до контрола на настаняването.

В началото на тази година предстои съгласуване на тези процеси между партньорите в Хасково и стартиране на приемните услуги.

Обобщеният ни опит от развитието на превенцията и реставрацията показва, че приемните грижи биха били удачни както за деца, които дълго време са прекарвали под институционална грижа, така и за деца от семейства в тежка криза, непозволяваща тяхното обгрижване. И в двата случая особено важен е подборът на приемните родители и подкрепата, която ще им бъде оказвана от екипа, за да извършват специфично терапевтично развитие на приемното дете.

Фондация “ВсякоДеце”
/Приемник на ЕДТ и ХДФВ/

Екипни процедури

Екипът по проекта в Хасково се състои от четири социални работници и един ръководител екип, подкрепяни ежедневно от един Специалист от Великобритания и двама преводачи, като служители на ЕДТ в гр.Хасково. Работата е организирана на екипен принцип. Всеки социален работник има определен брой случаи, като се стремим да постигнем оптимално работно натоварване. Разпределението на случаи става според вида услуга и тежестта на случая.

За наблюдение, контрол, развитие и подкрепа на социалните работници по проекта се провеждат супервизии. На всеки социален работник е осигурена индивидуална супервизия на две седмици. На групови супервизии се обсъждат моделите на работа. На седмични екипни срещи се проследяват административните процеси. Поне два дни от месеца се отделят за обучение на екипа по проекта.

Планиращите срещи с други професионалисти за всяко дете, на което проекта предоставя услуга, се провеждат, в зависимост от обема работа, който трябва да бъде извършен между две такива срещи.

Прегледите са процедура, която може да се проведе на всеки етап от услугата и отчита пречките или невъзможността за предприетите действия, както и напредъка в работата.

От изключителна важност за развитието на новите социални услуги по проект “Деца и семейства” е регулярният обмен на информация между проекта и другите звена на ОССП в Хасково. Ръководителят на сектора по проекта присъства на седмичните оперативки в ОССП. В ежедневните контакти между социалните работници от проекта и другите сектори на ОССП възниква нуждата от креативна интеграцията на новите услуги със системата на социално подпомагане и съществуващите услуги. Свързаните с това въпроси се обсъждат и разрешават от ръководителя на ОССП.

Документация

За поет от проекта случай се води досие от социалния работник по случая. То съдържа набор от формуляри, които варират в зависимост от предоставената услуга и спецификата на случая. Формулярите се отделят в секции, които отразяват различни етапи от динамиката на случая. В някои досиета се използва специфичен набор от формуляри, поради факта, че на едно семейство се предоставят две услуги /реставрация и превенция/ за различни деца.

Формулярите, които ползва проекта, първоначално отразяваха британските изисквания за такива. В работата ни те претърпяват развитие, което отразява специфични български процеси. В подходящ момент, двата проекта в Хасково и Пловдив ще уеднаквят тези формуляри, но така че да запазят спецификата на работата в двата града.

Фондация “ВсякоДеце”
/Приемник на ЕДТ и ХДФВ/

Съществена част от досието по случай, са докладите на социалния работник, които се изготвят след края на оценяване, за планираща среща или преглед по случая.

В досието по случая се прилагат и материали от директната работа с детето.

Приложено е празно досие, което съдържа част от основните формуляри за услугата превенция.

Елка Налбантова,
Ръководител сектор по проект "Деца и семейства"